

Näringsdepartementet

103 33 Stockholm

n.registrator@regeringskansliet.se

n.remisser@regeringskansliet.se

Stockholm 2016-12-15

Remissvar om översynen av postlagstiftningen i ett digitaliserat samhälle (SOU 2016:54), slutbetänkandet Till sista utposten

Riksförbundet Bostadsrätterna Sverige ekonomisk förening, nedan Bostadsrätterna, är Sveriges största intresse- och serviceorganisation för bostadsrättsföreningar med cirka 7 100 bostadsrättsföreningar och 8 500 bosparare som medlemmar i hela Sverige med sammanlagt cirka 275 000 hushåll.

Posten och ”den samhällsomfattande posttjänsten” spelar en helt annan roll idag jämfört med den situation då brev var den enda kommunikationskanalen mellan individer och företag. I det följande använder vi synonymt beteckningarna Posten och PostNord AB. Behovet av snabba försändelser täcks idag för de allra flesta bättre med hjälp av internet och mobilnätets utveckling. Därför finns det skäl att minska, och reglera, dagens absoluta krav på femdagarsutdelning till alla hushåll – och samtidigt minska på utdelarnas anspråk på att styra utformningen av mottagningsanordningarnas placering och utformning.

Därför är vi grunden positiva till de förslag utredningen presentera om en reglering av undantag från kravet på femdagarsutdelning. Vi är också av uppfattningen att PostNord redan idag helt utan att informera kunder och användare i många fall gör betydande undantag från femdagarsutdelningen utan att detta förorsakar större negativa konsekvenser.

Bostadsrätterna – tillsammans med övriga organisationer som representerar ägarna och de boende i husen där posten ska avlämnas – har dock märkligt nog inte inbjudits lämna

synpunkter på denna utredning. Bostadsrätterna kontaktas dock om inte dagligen, så ofta och regelbundet om problem som rör PostNords krav på fastighetsägare att installera fastighetsboxanläggningar. Vi vill därför framföra följande;

PostNord AB har under den senaste tioårsperioden systematiskt genom myndighetslika, ofta hotfulla brev eller personliga uppvaktningar indirekt sökt förmå snart sagt alla bostadsrättsföreningar och fastighetsägare att installera fastighetsboxar. Motiven till varför fastighetsägaren ska ändra bostadsrättshavarnas och hyresgästernas postmottagning – som fungerat utan klagomål i decennier har varit olika och av skiftande relevans. Det har handlat om sk fel placering av brevinkasten, tröga fjädrar i inkasten, svag belysning i trapphuset, för smala eller trånga brevinkast, bristande överensstämmelse med någon norm eller att brevbäraren tvingas utföra repetitivt arbete. Oavsett vilka motiveringar så är hotet detsamma; om ingen ändring sker så stoppas brevutdelningen i fastigheten. Och lösningen är att installera en fastighetsboxanläggning i entrén – utformad efter Postens krav. Många föreningar har hörsammat dessa krav och köpt av Posten godkända fastighetsboxanläggningar.

Många saknar utrymme, ekonomi eller vilja att bygga om sina hus och hem för att tillfredsställa Postens ekonomiskt grundade skäl. Dessa har då vägrat tillmötesgå Posten.

Fastighetsägare har också känt ett stöd av att både regering och Riksdag ett flertal gånger har uppmärksammat frågan och uttalat att frivillighet ska gälla i valet mellan boxanläggning och brevinkast i dörr. Notabelt i detta sammanhang är att den gällande europainormen inom detta område, EN-SS 13724, också är utformad för att gälla både boxanläggning och inkast i dörr – frågan om att få post genom inkast i lägenhetsdörren är inte, som ofta hävdas en fråga som är unik för Sverige. Det kan också noteras att Posten ställer krav på fastighetsboxar som ska användas i Sverige som på ett konkurrenshämmande sätt avviker från denna europainorm.

Trots detta har dock Posten i ett antal fall gått vidare och, sannolikt för att lägga kraft bakom sina mer generella hot också stoppat postutdelningen i husen.

Många av dessa föreningar har, i flera fall med stöd av Bostadsrätterna sökt uppmärksamma Post- och Telestyrelsen, PTS på detta och sökt få dem att ingripa mot att utdelningen i stoppats i deras hus.

PTS och dess Postavdelning har dock konsekvent vägrat att ta upp utdelningsstoppen generellt eller i de enskilda fallen.

Fastighetsägarna har i dessa fall upplevt sig som totalt rättslösa; det har trots politiska uttalanden inte kunnat få någon rättsinstans att pröva riktigheten i AB PostNords agerande.

Mot den bakgrunden ligger det nära tillhands att tro att ytterligare förtydliganden av postlag och förordning skulle kunna ge dessa utsatta bostadsrättshavare och föreningar ett bättre rättsskydd och möjlighet till prövning. Det finns sannolikt inget område i samhället där brukare och enskilda är så fundamentalt utan möjlighet till rättsprövning som inom just detta.

Mot den bakgrunden ligger det nära till hands att bejaka utredningens förslag att ändra postlag och förordning för att skapa en reglering av fastighetsboxfrågorna.

Mot bakgrund av PTS tidigare försumliga hantering av enskilda och bostadsrättsföreningar är vi djupt skeptiska till att ge just denna myndighet – eller personer inom myndigheten ytterligare maktmedel. Situationen vore sannolikt väsentligt enklare om verksamheten inom Postavdelningen präglats av det konkurrens- och konsumentperspektiv som i övrigt blivit kännetecknen för PTS. Tyvärr tvingas vi konstatera att Postavdelningen på PTS envetet under åren främst sökt främja PostNords ekonomiska intresse istället för brukarnas när det gäller fastighetsboxar. Därför tvingas vi tyvärr under rådande förhållanden avstyrka utredningens förslag avseende författningsändringar.

Vi kan också konstatera att inom gällande rättsordning torde det – helt oavsett personlig inställning till boxar vara omöjligt att ställa rättsliga krav på installation av helt nya anläggningar inom befintliga hus – retroaktiv lagstiftning är förbjudet i Sverige. När bygglov är givet så gäller det. Samhället krav på till exempel ventilation, ljus och ljud och andra funktioner utgår alltid från förhållanden som gällde då huset byggdes. Inom arbetsrätten är det arbetsgivaren som ansvarar för de anställdas arbete och deras arbetsmiljö – det kan inte läggas över på tredje man.

Vi vill dock understryka att vi som organisation inte har någon synpunkt på fastighetsboxar som sådana – det är en självklar princip att det i sista hand är bostadsrättsförening, alltså fastighetsägaren som avgör hur huset ska byggas och disponeras. Vi har heller inget att erinra mot att Boverkets byggregler kräver att utrymme för boxanläggningar ska finnas vid nybyggnation, och att därför boxar regelmässigt installeras i nya hus.

Men det går knappast att – med tillämpning av normala rättsregler – skapa de förordningar utredaren förutsätter som ”får fart på byggandet av fastighetsboxar” i befintliga hus.

Bostadsrätterna är alltså sammanfattningsvis djupt kritisk till utredningens behandling av frågorna som rör fastighetsboxar men ser positivt på frågan om att reglera de problem som finns inom utdelningsorganisationen genom att minska på kraven som rör femdagarsutdelning.

Riksförbundet Bostadsrätterna Sverige ekonomisk förening

Ulrika Blomqvist

VD